

Vloga antičnih literatur v komparativistiki (predgovor)

Blaž Zabel

Naloga tematskega sklopa, ki nosi naslov *Vloga antičnih literatur v komparativistiki*, je raziskati vpliv antične književnosti na razvoj primerjalne književnosti ter razmisliti o podobnostih in razlikah med antičnimi študijami in komparativistiko. Sodelujoči raziskovalci se tematike lotijo na več načinov: razpravljajo o zgodovini obeh ved, o vplivu antične književnosti na razvoj komparativistike, o večkulturnosti antike, o vplivih komparativistike na sodobne metode klasične filologije itd. Skozi te različne perspektive pričujoči prispevki pokažejo, da je bila antična književnost ključna za razumevanje nekaterih temeljnih vprašanj komparativistike in da sta bili primerjalna književnost in antične študije kot dve literarnovedni disciplini med seboj v produktivnem dialogu že od njunega nastanka. Pri tem pa raziskovalci ugotavljajo še, da je mogoče inovativne pristope k preučevanju antike poiskati v metodah primerjalne književnosti, da je primerjalna metoda ključna za celovito razumevanje antične književnosti in da moramo antiko razumeti kot večkulturno.

Tematski sklop odpre članek Blaža Zabela z naslovom »Primerjalna književnost in antične študije: uvod v zgodovino ved in metodologije«, ki razpravlja o vplivu antične književnosti in literarne kritike na razvoj zgodnje primerjalne književnosti v Franciji ter o vplivu komparativistike na razvoj antičnih študij. Članek »Beyond Comparison? Literary Appropriation and Its Effects on (Post-)Augustan Greco-Roman Text Production« Markusa Hafnerja se zatem sooči z vprašanjem vpliva starogrške književnosti na latinsko književnost, ki je v prvem članku predstavljena kot paradigmatična tema zgodnje komparativistike. Andrea Giannotti v članku »Debating Honor in Fifth-Century BCE Athens: Towards a Comparative and Intradisciplinary Approach« razmišlja o primerjalnih ter interdisciplinarnih pristopih, ki bi lahko pomagali pri razumevanju zgodovinskega in družbenega konteksta antične tragedije. V prispevku pokaže, da je sodelovanje med komparativistiko in antičnimi študijami produktivno tako za boljše razumevanje antike (npr. koncepta časti v tragediji) kot pri iskanju boljših metodoloških orodij (npr. raziskovanje antične tragedije v kontekstu antične filozofije). Podobno tudi Sergej Valijev v članku z naslovom »Filozofija in tragedija: primer Seneki pripisane drame *Herkul na Ojti*« ugotavlja, da

je nekatera antična dela praktično nemogoče razumeti brez upoštevanja komparativistične naravnosti antičnih študij. O antični tragediji razpravlja še Matic Kocijančič v članku z naslovom »Objokovati Mnogozdraha: mit o Antigoni, pokop sovražnikov in ideal sprave v starogrški literaturi«, v katerem izpostavi pomen in problematiko prevajanja antičnih del.

Zadnji trije prispevki tematskega sklopa se posvetijo vplivu antičnih književnosti in klasične filologije na razvoj primerjalne književnosti. Aleš Vaupotič se v članku z naslovom »Stari mojster in neizrekljiva beseda: uvod v kibertekstualnost prek starokitajske književnosti« loteva vprašanja svetovne književnosti in kurikula na univerzi. S pomočjo obravnave del *Dao de jing* in *Knjige premen* pokaže, prvič, da je antika večkulturni pojem (saj poleg latinske in starogrške književnosti obstajajo še druge antične tradicije), in drugič, da je branje in poučevanje ne-evropskih predmodernih literatur lahko produktivno za razumevanje sodobnih komparativističnih konceptov in splošno-humanističnih vprašanj. Brane Senegačnik v prispevku z naslovom »August Boeckh, klasični filolog in hermenevtik« razišče misel Augusta Boeckha, enega najpomembnejših filologov zgodnjega devetnajstega stoletja. Avtor opozori na velik pomen klasične filologije za razvoj literarne interpretacije in hermenevtike. Sklop zaključi prispevek Krištofa Jacka Kozaka z naslovom »Iz muzeja literarne arheologije: je tragedija okameneli fosil ali živi dinosaver?«, v katerem avtor kritično preučí najodmevnejše sodobne teorije o tragediji in tragičnem. Kot prepričljivo pokaže Kozak, je antična tragedija bistvena za razvoj številnih vplivnih teorij v sodobni komparativistiki.